

KRONIKA**Mag. Slavko Brinovec (25. april 1936–13. januar 2022)**

Slovenske geografe je globoko pretresla novica, da se je v 86. letu starosti od nas poslovil športnik, profesor, pedagog, športni delavec, svetnik Mestne občine Kranj, predvsem pa velikan slovenske šolske geografije mag. Slavko Brinovec. Kot izjemna in vsestranska osebnost je bil znan po celi Sloveniji, še posebej pa v domačem Kranju, ki mu je v svojem nadvse plodnem življenju namenil posebno ljubezen. Najbolj ga bomo pogrešali geografi, saj nam je s svojimi zamislimi, vztrajnostjo in prodornostjo zlasti na področju šolske geografije zapustil neizbrisen pečat ter premaknil nekatere okvire in obzorja v smer, ki jo lahko v glavnih obrisih zaznavamo še danes.

Posebnega zgodovinskega spomina si ne zasluži le na področju šolske geografije, temveč tudi na področju športa, kamor se je začel vključevati že kot mladenič. Najprej se je uveljavil kot plavalec in član slovenske vaterpolske reprezentance, potem kot trener, kasneje pa tudi kot športni funkcionar pri številnih dejavnostih in projektih, ki so pripomogli, da je Kranj postal mesto športa. Športni dejavnosti je več pozornosti namenil tudi v svojih upokojskih letih. Tedaj je začutil posebno dolžnost, da z dvema pomembnima knjižnima deloma prepreči pozabo številnih pomembnih športnih dogodkov in dejavnosti, v katerih je tudi sam odigral vidno vlogo. V ta namen je pripravil čez 300 strani obsegajočo barvno športno kroniko »Veličastnih šestdeset let kranjskega vaterpola« (2006) in še precej obsežnejši zbornik »Razvoj vaterpola v samostojni Sloveniji« (2014).

Največji del svojega življenja pa je posvetil izobraževanju in geografiji. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Kranju, kjer je leta 1955 tudi maturiral. Za tem se je vpisal na Prirodoslovno-matematično fakulteto, študij pa je leta 1961 sklenil na novi Filozofski fakulteti v Ljubljani. Svoje učiteljsko delo, ki

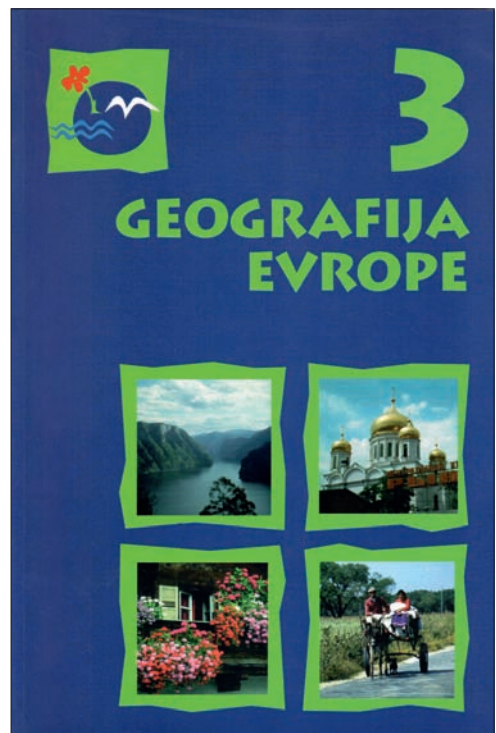

ARHIV DRUŽINE BRINOVEC

Slika 1: Slavko Brinovec je navzoče vedno navdihoval s pozitivno energijo in iskrivimi idejami.

mu je na različne načine ostal zvest do konca svoje poklicne poti, je začel leta 1962 kot učitelj geografije na OŠ Goriče. Nadaljeval ga je z desetletnim službovanjem na OŠ Franceta Prešerna v Kranju. Na tej šoli je prvič uredil posebno geografsko učilnico, ki mu je dala navdih, da je v kasnejših letih postal naš prvi iniciator urejanja sodobnih geografskih učilnic. Leta 1971 se je zaposlil kot profesor geografije na kranjski gimnaziji. Tam je ostal vse do upokojitve leta 1999, od leta 1980 dalje kot pomočnik ravnatelja, ki pa je še vedno z veseljem delal tudi v razredu. Med dijaki je kmalu postal prava legenda, ob stalni praksi v razredu pa se je še temeljiteje posvetil opremlitvi sodobne geografske učilnice, pa tudi drugim strokovnim izzivom. Ker je bil vsestransko aktiven praktik, so ga kmalu pritegnili tudi k izvajanju predavanj in vaj iz metodike geografije, najprej na Pedagoški akademiji Univerze v Ljubljani (1973–1976), potem pa še na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani (1980–1988). V kasnejših letih je tesno sodeloval z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo in šolskim ministrstvom, in sicer pri različnih inovacijskih projektih. Širom Slovenije je med učitelji geografije zaslovel s pripravo različnih pedagoških delavnic z veliko praktičnega dela. Teh delavnic se je z veseljem udeleževala velika večina tedanjih slovenskih učiteljev geografije. Aktiven je bil tudi v okviru Geografskega društva Gorenjske, pri Zvezi geografskih društev Slovenije, pri urednikovanju Geografskega obzornika, na različnih strokovnih posvetovanjih, pa še bi lahko naštevali. Za svoje vsestransko delo na različnih področjih od športa do geografije je prejel vrsto pomembnih priznanj, prvo že leta 1970, potem pa se jih je zvrstilo še okoli 30.

Slavko Brinovec je bil človek izredne širine, vsestranske razgledanosti, izvrstne teoretske podkovanosti in dojemljivosti za vse vrste inovacij. Ne glede na vse te odlike pa lahko rečemo, da se je na področju slovenske šolske geografije uveljavil predvsem kot izjemen praktik, najprej pri poučevanju v razredu, potem pa kot naš dolgoletni najpomembnejši pionir izobraževalne tehnologije pri pouku geografije. Nikoli mu ni zmanjkalo idej, kako izboljšati ta pouk tudi z različnimi učili, učnimi pripomočki in sodobno teh-

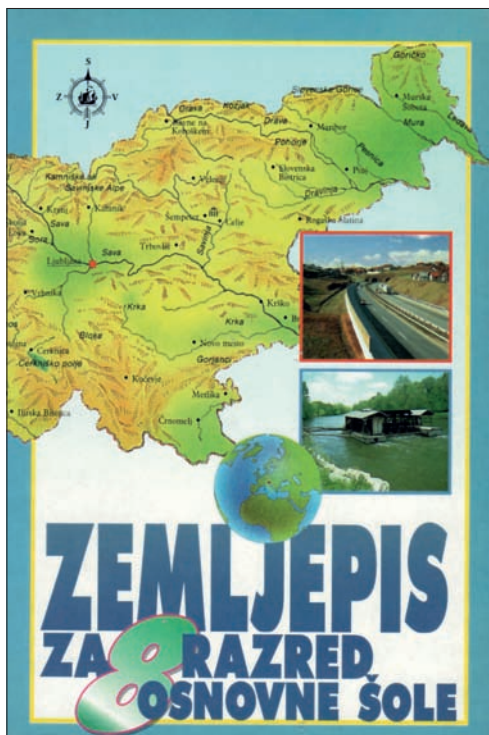

Slika 2: Naslovnica učbenika Geografija Evrope, ki je v novi zgodovinski realnosti nastal brez učnega načrta.

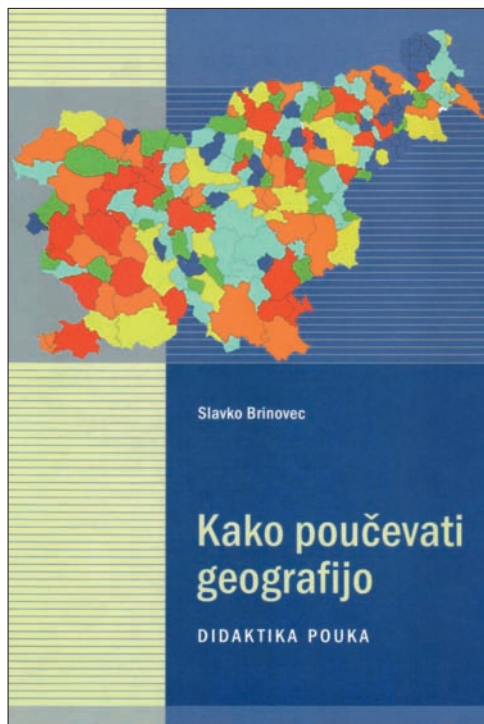
nologijo. Ideje so se mu rojevale tako rekoč iz dneva v dan, pri čemer je treba še posebej izpostaviti, da so nastajale in se plemenitile predvsem na podlagi njegove lastne prakse, precej manj pa na podlagi povzemanja tujih in našemu šolskemu okolju ne vedno najbližjih zgledov. Veliko večino svojih idej je potem uresničil v praksi in s tem posredno dal praktičnemu delu v razredu v naših šolah neizbrisen pečat.

O obsežnem opusu njegovih strokovnih prispevkov, učnih gradiv in najrazličnejših drugih dosežkov, ki jih je ustvaril, se lahko prepričamo v obsežni bibliografiji, ki obsega več kot 400 enot. Vse niso zavedene v COBISSu, saj nekatera učna gradiva zaradi previsoke cene izvodov preprosto niso bila oddana v NUK. S pripravo učnih gradiv je začel že leta 1970, ko je dal iz rok prvo projekcijsko gradivo za grafoskop, konec sedemdesetih let pa so sledila tudi prva učbeniška gradiva in delovni zvezki, ki jih je kasneje dopolnjeval še s priročniki. Poseben pomen je pripisoval geografskim prosojnicam, ki so bile prvostven predhodnik današnjih digitalnih vizualnih učnih pripomočkov.

Pri vsem njegovem obsežnem in neponovljivem strokovnem delu pa moramo še posebej izpostaviti tudi nekatera druga, zlasti mlajšim generacijam šolskih geografov manj znana dejstva. Brinovec je bil človek velikih vizionarskih zmožnosti, eden tistih, ki ne korakajo le vstric z zgodovino, ampak jo tudi soustvarjajo. Tako je že v osemdesetih letih 20. stoletja v pripravo tedanjih učbeniških gradiv vključil vrsto univerzitetnih učiteljev z ljubljanskega oddelka za geografijo, ob osamosvojitvi Slovenije pa je šel še dlje in na področju učbeniških gradiv naravnost »preskočil«² zgodovino. Po razpadu Jugoslavije je namreč v gimnazijskem programu nastopilo protislovno stanje, ko so morali učitelji še celo leto poučevati geografijo države, ki ni več obstajala, novega učnega načrta pa še ni bilo. Brinovec je tedaj s smelo akcijo presekal ta gordijski vozelski tako, da je na hitro zbral skupino avtorjev, ki je brez učnega načrta napisala nov učbeniški komplet za geografijo Evrope za gimnazijski program (slika 2). Skoraj istočasno je zbral tudi drugo skupino avtorjev, ki je prav tako brez učnega načrta pripravila nov učbeniški komplet za geografijo Slovenije za osnovno šolo (slika 3).

Slika 3: Naslovnica prvega osnovnošolskega učbenika nove samostojne države Slovenije.

Slika 4: Naslovnica Brinovčevega priročnika *Kako poučevati geografijo*, ki predstavlja svojevrsten vrh njegovega strokovnega dela.

V kasnejših letih, ko so se že začeli nakazovati prvi obrisi uvajanja digitalnih pripomočkov, je začel v okviru lastnega družinskega podjetja Terra pripravljati tudi različne zgoščenke za pouk geografije. Smatramo jih lahko kot svojevrstne predhodnice današnjih digitalnih učnih gradiv. Vrhunec njegovega izjemnega strokovnega dela na področju didaktike geografije pa nedvomno predstavlja priročnik za učitelje geografije z naslovom »Kako poučevati geografijo« (2004; slika 4). Podobnega dela ni pred tem v Sloveniji napisal še nihče in veliko vprašanje je, kdaj (če sploh kdaj) bomo spet dočakali nekaj vsaj primerljivega. Lotiti se takšnega dela, kjer je v enem kosu zbrano tako rekoč vse najpomembnejše, kar mora o poučevanju vedeti učitelj geografije, je bila izjemno pogumna odločitev. Avtor je v tem vseobsegajočem delu zavestno izpustil le (nikoli popolnoma do konca dodelano) področje ocenjevanja pri pouku geografije. V priročnik je vtikal desetletja lastne šolske prakse s številnimi primeri konkretnih rešitev, ki uporabniku praviloma povedo precej več kot številna zgolj teoretska razglabljanja, ki jih sicer v naši literaturi ne manjka. Priročnik je izšel pred skoraj 20 leti, zato so v njem le zametki današnje rabe IKT pri pouku geografije. Ne glede na to pa je delo v številnih drugih pogledih še kako aktualno tudi danes in še vedno predstavlja dragocen vir, ki bi ga moral skrbno prebrati vsak učitelj.

Kolegi Slavka Brinovca niso globoko spoštovali in cenili le zaradi izjemnih strokovnih dosežkov, temveč tudi zaradi njegovega nenehnega izžarevanja posebne pozitivne energije, ki jo je prenašal na vse, ki so bili z njim v stiku. S svojo avtoriteto in bogatimi izkušnjami je med prisotne vedno vnašal nadvse ustvarjalen duh in pozitivno razpoloženje. Skrbno se je izogibal konfliktom, znal je prisluhniti vsakemu mnenju in ni nikoli trmasto vztrajal le pri svojih prepričanjih. Ker je bil človek velike širine in samozavesti, se tudi ob še tako kritičnih mnenjih nikoli ni čutil ogroženega. Prav tako mlajšim kolegom nikoli ni preprečeval, da bi napredovali, ampak jih je velikodušno spodbujal in jim pomagal na karierni poti. Bil je človek smelega akcije, nikoli ni po nepotrebnem kompliciral, ampak je v prvi vrsti vedno stremel za čim hitrejšo doseganje nekaterih konkretnih ciljev. Nikoli se ni kar »na prvo žogo« navdu-

ševal nad idejami, ki jih je zaznal kot modne »muhe enodnevnice«, temveč so mu osnovni okvir razmišljanja vedno narekemale šolska praksa oziroma lastne izkušnje iz dela v razredu. Na vsak, še tako zahteven sestanek, je vedno prišel nasmejan in potem vedno izžareval svojo pozitivno energijo tudi med druge. Takšnega bomo tudi za vedno ohranili v spominu.

Jurij Senegačnik

Prof. dr. Borutu Belcu, zaslužnemu profesorju Univerze v Mariboru, v slovo

Leta 1957 je dr. Svetozar Ilešič napisal pismo svojemu nekdanjemu študentu Borutu Belcu (slika 1).

OSEBNI ARHIV DRUŽINE BELEC

Dobro veste, da sem Vas vedno kot svojega študenta zelo cenil predvsem zaradi velikega veselja, ki ga imate z geografskim znanstvenim delom ker prav tako zaradi resnosti in vestnosti pri tem delu. Vedno sem Vas želel spraviti v znanstven poklic in sem bil vesel, ko sem izvedel za svoječasno kombinacijo z mariborskim muzejem, ki se pa zaradi žalosti ni posrečila. Osebnostno sem Vas večkrat imel za bodočnost tudi v mislih kot asistenta v našem inštitutu.

Slika 1: Izsek iz pisma dr. Svetozarja Ilešiča Borutu Belcu leta 1957.

OSEBNI ARHIV DRUŽINE BELEC

Tov. Borut Belec pa se ni izkazal samo kot dober strokovnjak geograf, ampak tudi kot vesten delavec, ki prevzeto delo vedno do kraja izpelje. Tudi zaradi številnih drugih človeških vrlin, ga moramo pri njegovi prošnji k zaželjenemu napredovanju toplo priporočiti.

U p r a v n i k

dr. Anton Melik

Slika 2: Izsek iz priporočilnega pisma dr. Antona Melika leta 1962.